

بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

حسن شیرعلیزاده^۱

منصور حقیقتیان^۲

اصغر محمدی^۳

 10.22034/SSYS.2022.1863.2320

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۳/۰۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۲۷

این پژوهش با هدف بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان در سال ۱۳۹۹ انجام شد. در این پژوهش آنچه مورد توجه است، ضرورت اهمیت دادن به اولویت نظام های ارزشی جوانان است. در این پژوهش که به روش پیمایشی اجرا گردید، در جهت ارتقای روایی سنجه های پرسشنامه از اعتبار صوری و برای اندازه گیری قابلیت اعتماد از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کلیه متغیرها بالاتر از ۰/۷۰ به دست آمد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل بود - تعداد آنها طبق آمار اداره ثبت و احوال شهر اردبیل ۱۹۳۸۲۶ نفر (۹۵۸۲۲ پسر و ۹۸۰۰۴ دختر) گزارش شد که از بین آنها با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۵۹۸ نفر به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای به عنوان نمونه انتخاب گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از دو شیوه آمار توصیفی - استنباطی و با بهره گیری از نرم افزار SPSS پس از تهیه جدول ماتریس، اطلاعات در قالب جداول یک بعدی و دوبعدی تنظیم گردید. یافته های پژوهش نشان می دهد که بین متغیرهای مستقل میزان استفاده از رسانه های جمعی، دینداری، شبکه های اجتماعی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، سرمایه اقتصادی و ارتباط با گروه های مرجع با متغیر وابسته اولویت های ارزشی رابطه معنی داری وجود دارد. این نتایج، اشاراتی را برای استفاده در زمینه انتخاب نظام های ارزشی توسط جوانان به دنبال دارد.

واژگان کلیدی: اولویت های ارزشی، شبکه های اجتماعی و سرمایه فرهنگی.

۱ - دانشجوی دکتری، گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران

۲ - دانشیار، گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Mansour_haghighatian@yahoo.com

۳ - استادیار، گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران

فلسوفان علوم اجتماعی، قوام فرهنگ را به ارزش ها می دانند؛ آنچه شکل دهنده پایه های نظام رفتاری افراد و یا به تعبیر جامعه شناسان، تعیین کننده حدود رفتار و کردار فرد است، همان ارزش هاست. ارزش ها نه تنها هویت فرهنگ، بلکه هویت هر جامعه ای را شکل بخشیده و سمت و سو می دهد.

اولویت هایی که افراد به ارزش ها می دهند یکسان نیست، این اولویت ها معمولاً منعکس کننده خلق و خو، شخصیت، تجربه های جامعه پذیری، تجربه های منحصر به فرد زندگی، فرهنگ پیرامون و مانند آن است. منظور از انجام این پژوهش، فهم و درک اولویت های ارزشی جوانان در جامعه است. جوانان در هر جامعه ای به عنوان آینده سازان جامعه محسوب می شوند و در جامعه ای مانند ایران که ترکیب جمعیت جوانی دارد، توجه به جوانان اهمیت بیشتری داشته و کم توجهی به نظام ارزشی جوانان احتمال فروپاشی ارزش ها را در پی خواهد داشت. ارزش ها، محرک کنش افراد جامعه هستند و نظام ارزش های جوامع می تواند آهنگ حرکت جوامع را به سمت توسعه، تسریع بخشد یا به منزله مانعی در این روند تلقی گردد. از این رو، ضرورت تبیین جامعه شناختی اولویت در نظام های ارزشی جوانان احساس می شود.

جوانان در هر جامعه ای به عنوان آینده سازان آن جامعه محسوب می شوند و در جامعه ای مانند ایران که از جمعیت جوانان برخوردار است، توجه به آن ها اهمیت بیشتری داشته و کم توجهی به نظام ارزشی جوانان، احتمال فروپاشی ارزش ها را در پی خواهد داشت. در واقع، طبیعی است که هر نسلی نگران دستاورد گرانیهای خود باشد و از نسل بعد از خود توقع داشته باشد که این دستاوردها را پاس بدارد و به ارزش ها و هنجارهای آن گردن نهد و بسان یک امانت آن را به نسل بعد بسپارد، اما همواره نسل های جدید، نسبت به ارزش ها و اهمیت آن دستاوردها ناآگاه اند، زیرا درک نکرده اند چه سرمایه های گرانبهائی برای آن صرف شده است و به همین دلیل نسبت به آن ها بی توجه هستند و به اقتضای جوانی به دنبال الگوها و ارزش های جدید می روند. از این رو، ضرورت تبیین جامعه شناختی اولویت نظام های ارزشی جوانان، احساس می شود.

بنابراین، دلایل اهمیت ارزش ها این است که ارزش ها، سازمان دهنده رفتار، گفتار و کردار هر فرد، به حساب می آیند، نوع دوستان و دشمنان ما را مشخص می کنند، استانداردهایی برای قضاوت پیرامون رفتارهای ما و دیگران هستند، مسیر تصمیم گیری های ما را تغییر و در مواقع حساس و بحرانی تصمیم گیری را آسان می سازند، انتخاب هدف ها و چگونگی رسیدن به آن ها را ساده می کنند و موجب بالا رفتن سطح تمرکز ما در اداره امور زندگی می شوند (اسحاقی، ۱۳۸۹).

با توجه به مطالب مطرح شده هدف اصلی این پژوهش، بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان، مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل است و علاوه بر هدف اصلی اهداف فرعی این پژوهش عبارت اند از:

- بررسی رابطه بین میزان استفاده از رسانه های جمعی با اولویت های ارزشی جوانان (ارزش های فرهنگی، ارزش های سیاسی، ارزش های اقتصادی و ارزش های اجتماعی)
- بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) با اولویت نظام های ارزشی جوانان
- بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی با اولویت نظام های ارزشی جوانان
- بررسی رابطه بین میزان سرمایه فرهنگی با اولویت نظام های ارزشی جوانان

- بررسی رابطه بین میزان سرمایه اقتصادی با اولویت نظام های ارزشی جوانان
- بررسی رابطه بین میزان دینداری با اولویت نظام های ارزشی جوانان
- بررسی رابطه بین میزان نقش گروه های مرجع (هنرمندان، بازیگران، ورزشکاران) با اولویت نظام های ارزشی جوانان

با توجه به نتایج پژوهش های پیشین و اهمیت ارزش ها در دیدگاه نظریه پردازان علوم انسانی و رفتاری در بررسی کنش های اجتماعی، پژوهش حاضر در پی پاسخ به سؤال ذیل است:
عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش های فرهنگی، ارزش های سیاسی، ارزش های اقتصادی و ارزش های اجتماعی) کدام هستند؟
در زمینه ادبیات پژوهش، از نظریه پردازانی چون اینگلهارت، زیمل، دورکیم، بوردیو، وبر و مید به عنوان چارچوب نظری استفاده می شود.

اینگلهارت یکی از عوامل تاثیر گذار بر شکاف ارزش ها را، جهانی شدن ارتباطات می داند. وی بیان می کند: «می بینم که جوانان در سراسر جهان، لباس جین (Jeans) می پوشند و به موسیقی پاپ گوش می دهند» (یوسفی، ۱۳۸۳). وی نظریه تغییر ارزش ها را که دلالت بر جابه جایی اولویت های مادی به سمت اولویت های فرامادی دارد را به توسعه اقتصادی جوامع ارتباط می دهد و تغییر ارزش ها در جوامع غرب را پیامد غیر ارادی کامیابی اجتماعی - اقتصادی افزایش یافته می داند. اینگلهارت معتقد است خانواده های ثروتمند جوانان مادی گرا کمتری را نسبت به خانواده های فقیر، پرورش می دهند.

از نظر زیمل در جوامع با فناوری های جدید، جوانان ارزش های مادی جامعه را بیشتر در ربط با سرمایه داری و پیشرفت های تکنیکی می بینند. بنابراین، در بازتاب چنین جریانی، به دامن فرقه ها، یا به قول باومن، قبایلی (باومن، ۱۳۸۴) افتاده اند که از آن ها در مقابل این ارزش های مادی حمایت می کنند.

دورکیم (۱۸۹۵) با طرح واژه انسجام ارگانیک معتقد است در جامعه مدرن با توجه به پیچیدگی جامعه، روابط اجتماعی باید تغییر پیدا کند، زیرا برقراری ارتباط با ارگان، نیاز به حلقه های واسط دارد. به عبارتی برقراری ارتباط در یک جامعه ارگانیک به صورت عضویت در نهاد ها و مشارکت است. همچنین وی معتقد است همگام با این تغییرات ارزش ها مانند فردگرایی، آزادی و دنیایی شدن در جامعه مدرن شکل می گیرد. بنابراین، این فرض مطرح می شود که با شکل گیری سرمایه اجتماعی انتظار می رود ارزش ها اجتماعی نیز به سمت ارزش های نوین حرکت کند (دورکیم، به نقل از سهامی و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۵۹).

سرمایه فرهنگی از نظر بوردیو به سه شکل قابل درک است: نخست سرمایه فرهنگی درونی شده در قالب عادت واره ها که ارتباط عمیقی با تعلیم و تربیت دوران کودکی دارند؛ دوم جنبه عینی سرمایه فرهنگی که در بهره مندی از کالاها و مقولات فرهنگی عینیت می یابد؛ سوم سرمایه فرهنگی نهادینه شده که در قالب مهارت هایی که به صورت سازمان یافته توسط فرد، قابل حصول است و نهادهای فرهنگی در قالب دیپلم، گواهینامه های مختلف و مدرک قبولی در امتحانات به آنها رسمیت می دهند (سیسیانین، ۲۰۰۰).

از دیدگاه وبر، پیشرفت و توسعه جوامع متأثر از عوامل ذهنی - فرهنگی است و این عوامل در زمینه اعتقادات مذهبی و ارزش های حاکم بر جوامع (مذهب پروتستان) نقش تعیین کننده ای در پیشرفت اقتصادی ممالک سرمایه داری غرب داشته است. وی معتقد است که روحیه اقتصادی، جنبه

اساسی طرز تفکر سرمایه داری است. این روحیه در واقع، ناشی از میل به موفقیت انسان ها است که در مسلک پیوریتن ها^۱ به عنوان یک ارزش مطرح شده است (وبر، ۱۳۷۱).
مید با طرح اهمیت تعامل فرد با دیگرانی که برای وی مهم هستند، به تأثیر قابل ملاحظه آن در شکل گیری سلسله مراتب ارزش های فرد اشاره و نشان می دهد که افراد از طریق این تعاملات ارزش ها، هنجارها و رفتارها را کسب می کنند و خویشتن خود را شکل داده و به فردی اجتماعی تبدیل می شوند. فرد در بزرگسالی با پذیرفتن نقش های گوناگون ممکن است تعداد بیشتری از افراد مهم را مورد نظر قرار دهد و در مورد اینکه فرد تحت تأثیر کدامیک از آن ها قرار می گیرد و کدامیک اهمیت بیشتری در شکل گیری خود فرد دارد، ما را به بحث های گروه های مرجع وارد می کند.

در هر زمینه پژوهشی، معمولاً کارهایی صورت گرفته که قرابت معنایی نزدیکی با پژوهش محقق دارد، که در اینجا به چند نمونه از آنها اشاره می شود.

جانعلی زاده و تاری (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین نظام های ارزشی و سرمایه فکری با استفاده از دیدگاه آپورت»، انجام داده اند. روش تحقیق توصیفی - پیمایشی می باشد. همچنین از آنجایی که نتایج این تحقیق می تواند به طور عملی مورد استفاده قرار گیرد، یک تحقیق پژوهشی کاربردی نیز می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران و کارشناسان و کارکنان سازمان فنی و حرفه ای استان مازندران به تعداد ۲۰۰ نفر می باشد نمونه آماری نیز با استفاده از جدول گرجس و مورگان و از طریق نمونه گیری تصادفی ساده به تعداد ۱۴۰ نفر تعیین گردید. ابزار گردآوری داده ها نیز دو پرسشنامه معتبر نظام های ارزشی و سرمایه فکری بوده است. روایی این پرسشنامه ها با نظرخواهی از استاتید و کارشناسان سازمان فنی و حرفه ای استان مازندران مورد تأیید قرار گرفته است. به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد و در ادامه جهت الویت بندی شاخص ها در سازمان فنی و حرفه ای استان نتایج پژوهش نشان می دهد که بین نظام های ارزشی و مؤلفه های آن (ارزش های اخلاقی، ارزش های، اقتصادی، ارزش های دینی، ارزش های زیبایی، ارزش های اجتماعی، ارزش های سیاسی) با سرمایه فکری، رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین مؤلفه ارزش های اجتماعی بیشترین امتیاز را در سلسله مراتب ارزش های و سرمایه ارتباطی نیز بالاترین رتبه را در میان مؤلفه های سرمایه فکری داشته است.

افشار کهن و رضائیان (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «مقایسه بین نسلی رابطه نظام ارزشی افراد و نگرش به پایداری خانواده»، به روش پیمایشی در نمونه ۳۸۸ نفری از شهروندان متولد دهه های چهل تا هفتاد شمسی در شهر همدان انجام گرفته، به صورت بین نسلی، به مقایسه نظام ارزشی، نگرش به پایداری خانواده و رابطه بین نظام ارزشی افراد و نگرش آنها به پایداری خانواده پرداخته اند. برای سنجش نظام ارزشی از نظریه رونالد اینگلهارت استفاده شده و نگرش به پایداری خانواده نیز با تقسیم بندی به ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری مورد سنجش قرار گرفته است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که بین نظام ارزشی و نیز نگرش نسل های مختلف به پایداری خانواده در نسل های مختلف، تفاوت معناداری وجود ندارد، اما بین ابعاد سنتی و بقای نظام ارزشی و نگرش به پایداری

خانواده در نسل های مختلف، رابطه معنادار وجود دارد، درحالی که بین ابعاد سکولار - عقلانی و خود شکوفایی این نظام و نگرش به پایداری خانواده در این نسل ها رابطه معنادار وجود ندارد. گودرزی (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان «تغییر ارزش های جوانان و عوامل مرتبط با آن»، انجام داده است که با روش توصیفی، از نوع پانل گذشته نگر و با استفاده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفته است. جامعه آماری این تحقیق را جوانان استان همدان در سال ۱۳۸۸ تشکیل می دادند که با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای تعداد ۳۸۰ نفر از آن ها به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای محاسبه میزان قابلیت اعتماد سؤال ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شده که مقدار ۰/۸۷ به دست آمد. به طور کلی، در مورد تغییر ارزش ها باید گفت که ۲۱/۳۲ درصد پاسخگویان تا حدودی ارزش هایشان تغییر کرده است. این در حالی است که ۲۹/۲۱ درصد پاسخگویان ارزش هایشان خیلی کم، ۳۲/۳۷ درصد کم و ۷/۸۹ درصد زیاد تغییر کرده است. همچنین ۹/۲۱ درصد پاسخگویان هیچ گونه تغییری در ارزش هایشان به وجود نیامده است. در ضمن نتایج نشان می دهند که ۷۶/۳۲ درصد پاسخگویان در زمان گذشته التقاطی، ۷/۱۱ درصد فرامادی و ۱۶/۵۸ درصد مادی بوده اند. این در حالی است که در زمان حال ۵۵/۷۹ درصد التقاطی، ۳/۶۸ درصد فرامادی و ۴۰/۵۳ درصد مادی هستند. بنابراین، می توان گفت که سنخ ارزشی پاسخگویان از فرامادی به مادی تغییر کرده است. نتایج تحقیق نشان می دهد تغییر ارزش ها با متغیرهای تحصیلات، جنسیت، وضعیت تاهل، طبقه اجتماعی، تعداد اعضای خانواده، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان تقدیرگرایی، میزان فرد گرایی، میزان تضاد خانوادگی، میزان تشتت ارزشی در جامعه از دید پاسخگویان و عملکرد مسئولین از دید پاسخگویان رابطه معناداری دارد. نتایج حاصل از تحلیل چند متغیری نیز بیانگر این است که ۰/۴۷ واریانس متغیر تغییر ارزش ها به وسیله متغیرهای مستقل این تحقیق تبیین می شوند. تغییر ارزش های جوانان، معلول شبکه پیچیده ای از عوامل روانی اجتماعی است که نیازمند مطالعات تحلیلی بیشتر و تقویت نهادهای حمایتی و ارتقای آگاهی جوانان درباره ارزش های سنتی ایرانی و اسلامی است.

فلنگا و همکاران (۲۰۱۸) تحقیقی با عنوان «آیا اولویت ها می توانند پیش بینی کننده پیش داوری ها باشند؟»، تحلیلی در زمینه نوجوانان ایتالیایی انجام داده اند. در این تحقیق، اولویت های ارزشی، پیش داوری در مورد آفریقایی ها و روابط موجود مابین این ابعاد در ۲۳۳ نفر نوجوان ایتالیایی مورد بررسی قرار گرفته است. معیارها: پرسشنامه ارزش های بازنمودی (کاپانا و همکاران، ۲۰۰۵)، برای ارزیابی اولویت های ارزشی، و معیار ساتل و بلاتنت برای تشخیص افراد در گروه های: مساوات طلب ها، متعصب های کوتاه فکر، زیرک ها. نتایج پژوهش در مورد نوجوانانی که در خود برتری و آمادگی برای تغییر، نمره بالاتری از خودافزایشی و مکالمه می گیرند، حاکی از آن است که ۵۱/۵۰ درصد نوجوانان در طبقه بندی مساوات طلبان قرار گرفتند، ۴۱/۶ درصد به عنوان زیرک و ۶/۹ درصد آن ها به عنوان متعصب های کوتاه فکر می باشند. همچنین مساوات طلب ها نمره بالاتری در مقایسه با سایرین در بخش خودبرتری دریافت کردند و این در حالی است که، زیرک ها نمره بالاتری در همین بخش در مقایسه با مساوات طلب ها کسب نمودند، خودبرتری تأثیر منفی بر پیش داوری داشته و مکالمه و خودبرتری نشانگر پیش داوری بوده و باعث می شود تفاوت های مربوط به سن و جنس پدیدار گردد.

مصطفی و دیگری (۲۰۱۴) پژوهشی با عنوان «تحلیلی بر اولویت های ارزشی خانواده ها، دانش آموزان و آموزگاران» انجام داده اند. هدف از انجام این بررسی تعیین آن است که خانواده ها و آموزگاران تا چه اندازه از دانش آموزان می خواهند که ارزش هایی را رعایت کنند یا نکنند، و دانش آموزان تا چه اندازه به آن ارزش ها اولویت می دهند. گروه مورد مطالعه که از طریق مدل

نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند شامل ۷۹ نفر آموزگار، ۱۳۶ نفر والدین دانش آموز و ۱۴۹ نفر دانش آموز از کلاس های پنجم، ششم، هفتم و هشتم بود که در مدارس دوره دوم وابسته به هیئت مدیره آموزش ملی آکسارای مشغول به تحصیل بودند. در این تحقیق، فهرست ارزشی شوارتز با ۵۷ آیتم که در سال ۱۹۹۲ توسط شوارتز ابداع شده بود به کار گرفته شد که در سال ۲۰۰۰ به ترکی ترجمه شده بود و توسط کوشدیل و کاجیدش باشی به عنوان ابزاری برای جمع آوری داده ها اعتبار و قابلیت اعتماد آن بررسی شده بود. برای تحلیل داده های بدست آمده از گروه تحت بررسی، از آزمون تحلیل واریانس یکطرفه (ANOVA) کمک گرفته شد. آن ها به این نتیجه رسیدند که هیچ تفاوت قابل توجهی بر اساس تعاریف داده شده در فهرست شوارتز، مابین اولویت های آموزگاران و دانش آموزان و اولویت های ارزشی ای که خانواده ها از دانش آموزان انتظار دارند، مشاهده نگردید، اما پس از اینکه آیتم ها یک به یک مورد تحلیل قرار گرفتند بعضی تفاوت های چشمگیر مابین والدین، آموزگاران و دانش آموزان از لحاظ بیان بعضی از اولویت ها دیده شد.

فیشر و شوارتز (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان «تفاوت های مربوط به اولویت ها از کجا حاصل می شود؟ از منابع فردی، فرهنگی یا ساختگی؟»، بیان کرده اند که اولویت های ارزشی تا چه اندازه در کشورهای مختلف متفاوت اند و افراد در کشورهای مختلف دارای ارزش های مشترک می باشند. ما در این تحقیق این سؤال ها را با استفاده از سه مجموعه داده ها مورد توجه قرار می دهیم که هر یک از آن ها ارزش را به شکلی متفاوت اندازه گیری می کنند: بررسی ارزشی شوارتز در مورد نمونه های دانش آموزان و آموزگاران در ۶۷ کشور ($N=41968$) پرسشنامه ارزش های بازنمودی در مورد نمونه های نماینده از نوزده کشور اروپایی ($N=42359$) و بررسی ارزش های جهانی در مورد نمونه های نماینده از ۶۲ کشور ($N=84887$) تحلیل های انجام شده نشانگر وفاق بیشتری در مقایسه با توافق در زمینه اولویت های ارزشی در کشورهای مختلف می باشد، زیرا داده های مستحکم مبنی بر اینکه فرهنگ، تعیین کننده ارزش های است را رد می کند و ارزش های همراه با خودمختاری، مرتبط بودن و قابلیت، یک الگوی جهانی از اهمیت زیاد و وفاق فراوانی برخوردارند و ارزش های همسانی، الگوهای ارزشی ای را نشان می دهند و مبنی بر این است که آن ها داوطلبان مطلوبی برای بخش فرهنگ به عنوان نظام های معنایی مشترک می باشند. ما گروه مرجع و تأثیرات مربوط به سبک پاسخ را به عنوان توضیحات جایگزین در مورد نتایج منفی می دانیم و توضیحات آن ها در مورد تئوری ارزش ها، تحقیقات چند فرهنگی و تضادهای بین گروهی مبتنی بر ارزش را مورد بحث قرار می دهیم.

با توجه به چارچوب نظری، فرضیه های زیر مطرح شدند:

- ۱- بین میزان استفاده از رسانه های جمعی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲- بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳- بین میزان سرمایه اجتماعی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۴- بین میزان سرمایه فرهنگی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۵- بین میزان سرمایه اقتصادی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

۶- بین میزان دینداری با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

۷- بین میزان ارتباط با گروه های مرجع با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی و به صورت پیمایشی انجام شده است. در این پژوهش از روش پرسشنامه که رایج ترین روش در پژوهش پیمایشی است، استفاده شده است. با توجه به اینکه سازمان ملی جوانان ایران، سن ۱۵-۲۹ را مبنای دامنه سنی جوانی مشخص کرده است. بنابراین، جامعه آماری پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل بودند که تعداد آن ها طبق آمار ثبت و احوال شهر اردبیل ۱۹۳۸۲۶ (۹۵۸۲۲) پسر و ۹۸۰۰۴ دختر) نفر گزارش شده است. حجم نمونه در این پژوهش شامل ۵۹۸ نفر می باشد که با استفاده از فرمول کوکران، به شرح زیر تعیین گردید.

$$n = \frac{\frac{t^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

$N=193826$ (تعداد کل جامعه آماری)

$d=0.04$ (خطای احتمالی مجاز)

$t=1/96$ (ضریب اطمینان که در تحقیقات اجتماعی معمولاً در نظر گرفته می شود)

$P=0.5$ (احتمال وجود صفت)

$q=0.5$ (احتمال عدم وجود صفت).

بنابراین، با توجه به اینکه در مطالعه مقدماتی، میانگین متغیرهای مورد بررسی ۳ به دست آمد، مقدار p و q را 0.5 در نظر گرفتیم.

مناسب ترین روش نمونه گیری برای این پژوهش، نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای می باشد. براساس روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای، در مرحله اول با توجه به اینکه از زمان های قدیم شهر اردبیل به محلات شش گانه تقسیم شده است؛ ابتدا محله های عالی قاپو، پیرمادر، پیرزرگر، پیرعبدالملک، اوج دکان و طوی انتخاب، سپس با روش نمونه گیری سهمیه ای از هر کدام از محله ها چند کوچه انتخاب و از هر کوچه چند خانه و از هر خانه با شیوه تصادفی اتفاقی یک فرد ۱۵-۲۹ ساله برای پاسخگویی به پرسشنامه انتخاب گردید.

جدول ۱. روش نمونه گیری سهمیه ای محله ها

نام محله	تعداد نمونه
عالی قاپو	۱۰۰
پیرمادر	۱۰۰
پیرزرگر	۱۰۰
پیرعبدالملک	۱۰۰
اوج دکان	۹۹
طوی	۹۹
مجموع	۵۹۸

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

در این پژوهش از اعتبار صوری برای ارتقای روایی سنجه‌های به کار گرفته شده در سنجش متغیرهای تحقیق استفاده گردید. در این باره، پرسشنامه تهیه شده به تعدادی از اساتید خبره و برگزیده جامعه‌شناسی^۱ داده شد و وفاق آن‌ها در مورد شاخص‌ها، دلیل روشنی بر اعتبار پرسشنامه طراحی شده است. برای بررسی آلفای کرونباخ پرسشنامه پژوهش حاضر، ابتدا نمونه‌ای شامل سی پرسشنامه در بین یک نمونه ۳۰ نفری از نوجوانان و جوانان ۱۵-۲۹ سال شهر اردبیل صورت گرفت و بعد از استخراج نمرات مربوط به هر پرسشنامه و وارد نمودن آن در نرم‌افزار SPSS، آلفای کرونباخ به دست آمد.

جدول ۲. ضریب آلفای کرونباخ

مقدار الفا	متغیرها
۰/۷۶۸	استفاده از رسانه های جمعی
۰/۷۶۹	شبکه های اجتماعی
۰/۸۱۳	سرمایه اجتماعی
۰/۷۳۵	سرمایه فرهنگی
۰/۷۶۸	سرمایه اقتصادی
۰/۷۵۹	دینداری
۰/۷۲۴	نقش گروه های مرجع
۰/۸۱۵	اولویت های ارزشی

یافته های پژوهش یافته های توصیفی

مطابق با نتایج تحقیق ۵۷/۷ درصد از کل پاسخگویان مرد، دارای بیشترین درصد بوده‌اند. همچنین ۴۲/۳ درصد از پاسخگویان زن، دارای کم‌ترین درصد می‌باشند. ۴۲/۵ درصد از پاسخگویان مجرد، ۵۷/۵ درصد نیز متأهل هستند. ۷ نفر (۱/۲٪) از افراد نمونه بی سواد هستند، ۱۴ نفر (۲/۳٪) نهضت و ابتدایی، ۱۶۸ نفر (۲۸/۱٪) راهنمایی و سیکل، ۱۹۱ نفر (۳۱/۹٪) متوسطه و دیپلم، ۱۳۵ نفر (۲۲/۶٪) فوق دیپلم و لیسانس، ۸۳ نفر (۱۳/۹٪) فوق لیسانس و بالاتر هستند. بیشترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلات متوسطه و دیپلم می باشد.

یافته های استنباطی

فرضیه اول: بین میزان استفاده از رسانه های جمعی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۳. آزمون ام باکس

۷۰۱/۸۵۰	ام باکس
۷/۵۲۳	F
۹۰	درجه آزادی ۱
۱۱۰۶۹۱/۳۴۵	درجه آزادی ۲
۰/۱۵۷	سطح معنی داری

یکی از پیش فرض‌های مهم آزمون تحلیل کواریانس این است که ماتریس‌های کواریانس در هر یک از گروه‌ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس‌های کواریانس را آزمون ام‌باکس انجام می‌دهد. با توجه به جدول ۳، مشاهده می‌شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می‌شود؛ یعنی sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می‌شود و این بدان معناست که ماتریس‌های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت‌های ارزشی) در بین جوانان با میزان استفاده از رسانه‌های جمعی مختلف برابر هستند.

جدول ۴. تفاوت میانگین اولویت‌های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۷۶	۵۹۰۰/۷۱۴	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۲۴	۵۹۰۰/۷۱۴	۰/۰۰۰
اثر هنتلینگ	۴۰/۵۵۵	۵۹۰۰/۷۱۴	۰/۰۰۰
بزرگ‌ترین ریشه روی	۴۰/۵۵۵	۵۹۰۰/۷۱۴	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۰/۴۳۳	۵/۹۱۱	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۶۲۴	۶/۰۸۲	۰/۰۰۰
اثر هنتلینگ	۰/۵۱۵	۶/۲۳۰	۰/۰۰۰
بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۲۵۱	۱۲/۲۵۲	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۴، تفاوت میانگین اولویت‌های ارزشی براساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ یعنی سازه اولویت‌های ارزشی در بین جوانان با میزان استفاده از رسانه‌های جمعی مختلف تفاوت دارد. به صورت دیگر می‌توان گفت که میزان استفاده از رسانه‌های جمعی بر اولویت‌های ارزشی جوانان تأثیر دارد. در بخش دیگر تفسیرها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمون‌های تشخیص برابری و عدم برابری کواریانس خطاهاست.

جدول ۵. آزمون لوین

F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
۴/۵۶۵	۱۲	۵۸۵	۰/۱۳۸
۴/۲۵۶	۱۲	۵۸۵	۰/۱۳۲
۴/۷۲۱	۱۲	۵۸۵	۰/۱۹۲
۴/۰۶۲	۱۲	۵۸۵	۰/۱۱۲

با نگاهی به نتایج جدول ۵، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰/۰۵ است. بنابراین، واریانس خطای آن‌ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می‌توان گفت که با افزایش میزان استفاده از رسانه‌های جمعی، جوانان به ترتیب ارزش‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان استفاده از رسانه‌های جمعی، به ترتیب ارزش‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را بر می‌گزینند.

فرضیه دوم: بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (مجازی) با اولویت نظام‌های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

جدول ۶. آزمون ام باکس

۱۰۸۹/۳۱۰	ام باکس
۹/۴۵۳	F
۱۱۰	درجه آزادی ۱
۷۹۰۷۳/۸۱۳	درجه آزادی ۲
۰/۱۳۸	سطح معنی داری

یکی از پیش فرض های مهم آزمون تحلیل کواریانس، این است که ماتریس های کواریانس در هر یک از گروه ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس های کواریانس را آزمون ام باکس انجام می دهد. با توجه به جدول ۶، مشاهده می شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می شود؛ یعنی sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معناست که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت های ارزشی) در بین جوانان با میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) برابر هستند.

جدول ۷. تفاوت میانگین اولویت های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۷۹	۶۵۷۶/۵۴۹	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۲۱	۶۵۷۶/۵۴۹	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۴۵/۵۱۲	۶۵۷۶/۵۴۹	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۴۵/۵۱۲	۶۵۷۶/۵۴۹	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۰/۵۰۶	۰/۲۶۰	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۵۷۲	۵/۴۳۰	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۰/۶۲۱	۵/۵۹۶	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۰/۳۴۶	۱۲/۵۴۸	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۷، تفاوت میانگین اولویت های ارزشی بر اساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد؛ یعنی سازه اولویت های ارزشی در بین جوانان با میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) تفاوت دارد. یا به صورت دیگر می توان گفت که میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) بر اولویت های ارزشی جوانان تأثیر دارد. در بخش دیگر تفسیر ها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری، واریانس خطاهاست.

جدول ۸. جدول لوین

F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
۹/۳۵۷	۱۶	۵۸۱	۰/۱۶۲
۴/۷۶۱	۱۶	۵۸۱	۰/۰۵۹
۶/۲۰۱	۱۶	۵۸۱	۰/۱۵۳
۵/۳۵۹	۱۶	۵۸۱	۰/۱۰۱
			ارزش
			اجتماعی
			ارزش
			سیاسی
			ارزش
			فرهنگی
			ارزش
			اقتصادی

با نگاهی به نتایج جدول ۸، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰.۰۵ است. بنابراین، واریانس خطای آن‌ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون، می‌توان گفت که با افزایش میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (مجازی)، جوانان به ترتیب ارزش‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را انتخاب و با کاهش میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (مجازی)، به ترتیب ارزش‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را بر می‌گزینند.

فرضیه سوم: بین میزان سرمایه اجتماعی با اولویت نظام‌های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۹. ام‌باکس

ام‌باکس	F
۱۳۰۰/۷۰۵	۹/۳۷۶
درجه آزادی ۱	۱۳۰
درجه آزادی ۲	۷۵۵۸۸/۳۰۲
سطح معنی‌داری	۰/۰۵۳

یکی از پیش‌فرض‌های مهم آزمون تحلیل کواریانس، این است که ماتریس‌های کواریانس در هر یک از گروه‌ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس‌های کواریانس را آزمون ام‌باکس انجام می‌دهد. با توجه به جدول ۹، مشاهده می‌شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می‌شود یعنی sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می‌شود و این بدان معناست که ماتریس‌های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت‌های ارزشی) در بین جوانان با میزان سرمایه اجتماعی مختلف برابر هستند.

جدول ۱۰. تفاوت میانگین اولویت‌های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی‌داری
اثر پیلائی	۰/۹۸۹	۱۲۲۰۱/۵۶۶	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۱۱	۱۲۲۰۱/۵۶۶	۰/۰۰۰
اثر هنتلینگ	۸۷/۹۳۹	۱۲۲۰۱/۵۶۶	۰/۰۰۰
بزرگ‌ترین ریشه روی	۸۷/۹۳۹	۱۲۲۰۱/۵۶۶	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۱/۵۸۸	۹/۴۱۶	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۱۲۰	۹/۹۹۱	۰/۰۰۰
اثر هنتلینگ	۲/۹۹۰	۱۰/۶۱۰	۰/۰۰۰
بزرگ‌ترین ریشه روی	۱/۴۱۵	۲۰/۲۴۹	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۱۰، تفاوت میانگین اولویت‌های ارزشی براساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ یعنی سازه اولویت‌های ارزشی در بین جوانان با میزان سرمایه اجتماعی مختلف تفاوت دارد. یا به صورت دیگر می‌توان گفت که میزان سرمایه اجتماعی بر اولویت‌های ارزشی جوانان تأثیر دارد.

در بخش دیگر تفسیرها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری، واریانس خطاهاست.

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

جدول ۱۱. آزمون لوین

سطح معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	F	ارزش اجتماعی
۰/۲۱۲	۵۵۸	۳۹	۱۶/۹۸۱	ارزش اجتماعی
۰/۱۰۹	۵۵۸	۳۹	۱۱/۷۰۳	ارزش سیاسی
۰/۱۱۳	۵۵۸	۳۹	۱۲/۳۲۱	ارزش فرهنگی
۰/۱۰۳	۵۵۸	۳۹	۱۱/۴۰۸	ارزش اقتصادی

با نگاهی به نتایج جدول ۱۱، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰.۰۵ است. بنابراین، واریانس خطا های آن ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می توان گفت که با افزایش میزان سرمایه اجتماعی، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه اجتماعی مختلف، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را بر می گزینند.

فرضیه چهارم: بین میزان سرمایه فرهنگی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۱۲. ام باکس

سطح معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	F	ام باکس
۰/۱۰۷	۸۵۱۱۳/۰۴۷	۱۲۰	۹/۱۷۱	۱۱۵۷/۹۶۱

یکی از پیش فرض های مهم آزمون تحلیل کواریانس این است که ماتریس های کواریانس در هر یک از گروه ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس های کواریانس را آزمون ام باکس انجام می دهد. با توجه به جدول ۱۲، مشاهده می شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می شود یعنی sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معناست که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت های ارزشی) در بین جوانان با میزان سرمایه فرهنگی مختلف برابر هستند.

جدول ۱۳. تفاوت میانگین اولویت های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۸۳	۸۳۹۱/۷۶۵	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۱۷	۸۳۹۱/۷۶۵	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۵۸/۵۸۱	۸۳۹۱/۷۶۵	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۵۸/۵۸۱	۸۳۹۱/۷۶۵	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۰/۶۶۲	۵/۴۴۰	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۴۷۸	۵/۵۳۹	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۰/۸۲۷	۵/۶۲۸	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۰/۳۵۹	۹/۸۵۰	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۱۳، تفاوت میانگین اولویت های ارزشی براساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد؛ یعنی سازه اولویت های ارزشی در بین جوانان با میزان سرمایه فرهنگی مختلف تفاوت دارد. به صورت دیگر می توان گفت که میزان سرمایه فرهنگی بر اولویت های ارزشی جوانان تأثیر دارد. در بخش دیگر تفسیر ها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری واریانس خطاهاست.

جدول ۱۴. آزمون لوین

سطح معنی داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	F	
۰/۰۸۱	۵۷۶	۲۱	۶/۶۳۴	ارزش اجتماعی
۰/۰۶۹	۵۷۶	۲۱	۱۰/۸۱۸	ارزش سیاسی
۰/۱۱۲	۵۷۶	۲۱	۱۷/۹۶۴	ارزش فرهنگی
۰/۰۷۳	۵۷۶	۲۱	۵/۱۲۵	ارزش اقتصادی

با نگاهی به نتایج جدول ۱۴، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰۰۵ است. بنابراین، واریانس خطاهای آن ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می توان گفت که با افزایش میزان سرمایه فرهنگی، جوانان به ترتیب ارزش های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه فرهنگی مختلف، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را بر می گزینند.

فرضیه پنجم: بین میزان سرمایه اقتصادی با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۱۵. آزمون ام باکس

ام باکس	F
۱۴۰/۸۷۱	۳/۴۱۳
۴۰	۵۱۹۹۰/۰۹۶
سطح معنی داری	۰/۰۸۴

یکی از پیش فرض های مهم آزمون تحلیل کواریانس این است که ماتریس های کواریانس در هر یک از گروه ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس های کواریانس را آزمون ام باکس انجام می دهد. با توجه به جدول ۱۵، مشاهده می شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می شود؛ یعنی sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معناست که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت های ارزشی) در بین جوانان با میزان سرمایه اقتصادی مختلف برابر هستند.

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

جدول ۱۶. تفاوت میانگین اولویت های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۸۳	۸۳۰۹/۲۶۴	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۱۷	۸۳۰۹/۲۶۴	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۵۶/۳۳۴	۸۳۰۹/۲۶۴	۰/۰۰۰
بزرگترین ریشه روی	۵۶/۳۳۴	۸۳۰۹/۲۶۴	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۰/۱۹۸	۷/۷۳۹	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۸۰۹	۸/۰۹۱	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۰/۲۲۷	۸/۳۳۸	۰/۰۰۰
بزرگترین ریشه روی	۰/۱۷۸	۲۶/۴۳۹	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۱۶، تفاوت میانگین اولویت های ارزشی براساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد؛ یعنی سازه اولویت های ارزشی در بین جوانان با میزان سرمایه اقتصادی مختلف تفاوت دارد. به صورت دیگر می توان گفت که میزان سرمایه اقتصادی بر اولویت های ارزشی جوانان تأثیر دارد. در بخش دیگر تفسیر ها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری واریانس خطاهاست.

جدول ۱۷. آزمون لوین

F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
۰/۶۵۰	۴	۵۹۳	۰/۶۲۷
۱/۰۸۳	۴	۵۹۳	۰/۳۶۴
۲/۸۵۸	۴	۵۹۳	۰/۰۵۳
۲/۹۲۷	۴	۵۹۳	۰/۰۵۸

با نگاهی به نتایج جدول ۱۷، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰۰۵ است. بنابراین، واریانس خطا های آن ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می توان گفت که با افزایش میزان سرمایه اقتصادی، جوانان به ترتیب ارزش های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه اقتصادی مختلف، به ترتیب ارزش های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را بر می گزینند.

فرضیه ششم: بین میزان دینداری با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۱۸. آزمون ام باکس

۱۲۴۴/۵۳۴	ام باکس
۳/۲۳۰	F
۳۱۰	درجه آزادی ۱
۱۷۳۸۷/۹۲۷	درجه آزادی ۲
۰/۰۵۷	سطح معنی داری

یکی از پیش فرض های مهم آزمون تحلیل کواریانس این است که ماتریس های کواریانس در هر یک از گروه ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس های کواریانس را آزمون امباکس انجام می دهد. با توجه به جدول ۱۸، مشاهده می شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می شود یعنی Sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معناست که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت های ارزشی) در بین جوانان با میزان دینداری مختلف برابر هستند.

جدول ۱۹. تفاوت میانگین اولویت های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۹۶	۳۲۱۹۵/۹۱۷	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۰۴	۳۲۱۹۵/۹۱۷	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۲۶۸/۲۹۹	۳۲۱۹۵/۹۱۷	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۲۶۸/۲۹۹	۳۲۱۹۵/۹۱۷	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۱/۹۳۸	۴۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۴۱	۴۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۶/۸۷۱	۴۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۵/۱۰۸	۱۱۴/۰۰۰	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۱۹، تفاوت میانگین اولویت های ارزشی بر اساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد؛ یعنی سازه اولویت های ارزشی در بین جوانان با میزان دینداری مختلف تفاوت دارد. به صورت دیگر می توان گفت که میزان دینداری بر اولویت های ارزشی جوانان تأثیر دارد.

در بخش دیگر تفسیر ها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در اینجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری واریانس خطاهاست.

جدول ۲۰. آزمون لوین

F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
۴/۹۱۹	۱۱۴	۴۸۳	۰/۰۵۸
۳/۰۳۸	۱۱۴	۴۸۳	۰/۱۵۲
۳/۵۶۱	۱۱۴	۴۸۳	۰/۱۲۷
۲/۶۴۸	۱۱۴	۴۸۳	۰/۲۳۲

با نگاهی به نتایج جدول ۲۰، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰/۰۵ است. بنابراین، واریانس خطا های آن ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می توان گفت که با افزایش میزان دینداری، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان دینداری، جوانان به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را بر می گزینند.

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر اردبیل)

فرضیه هفتم: بین میزان ارتباط با گروه های مرجع با اولویت نظام های ارزشی جوانان (ارزش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۲۱. آزمون ام باکس

۴۸۶/۴۱۰	ام باکس
۵/۰۹۹	F
۹۰	درجه آزادی ۱
۲۷۲۷۱/۰۲۵	درجه آزادی ۲
۰/۱۱۴	سطح معنی داری

یکی از پیش فرض های مهم آزمون تحلیل کواریانس این است که ماتریس های کواریانس در هر یک از گروه ها باید همگن باشد. تشخیص همگن بودن این ماتریس های کواریانس را آزمون ام باکس انجام می دهد. با توجه به جدول ۲۱، مشاهده می شود که مقدار خطایی که محقق در این آزمون مرتکب می شود یعنی Sig بیشتر از ۰/۰۵ درصد بوده است. بنابراین، فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معناست که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیر کمی تحقیق (اولویت های ارزشی) در بین جوانان با میزان ارتباط با گروه های مرجع برابر هستند.

جدول ۲۲. تفاوت میانگین اولویت های ارزشی

اثر	ارزش	F	سطح معنی داری
اثر پیلائی	۰/۹۷۹	۶۶۵۵/۶۲۷	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۰۲۱	۶۶۵۵/۶۲۷	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۴۵/۶۶۵	۶۶۵۵/۶۲۷	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۴۵/۶۶۵	۶۶۵۵/۶۲۷	۰/۰۰۰
اثر پیلائی	۰/۵۹۰	۹/۲۱۷	۰/۰۰۰
لامبدای ویلک	۰/۴۹۷	۱۰/۱۸۱	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۰/۸۴۸	۱۱/۲۰۶	۰/۰۰۰
بزرگ ترین ریشه روی	۰/۶۲۰	۳۳/۰۴۳	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۲۲، تفاوت میانگین اولویت های ارزشی بر اساس هر ۴ آزمون در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد؛ یعنی سازه اولویت های ارزشی در بین جوانان با میزان ارتباط با گروه های مرجع تفاوت دارد. به صورت دیگر می توان گفت که میزان ارتباط با گروه های مرجع بر اولویت های ارزشی جوانان تأثیر دارد. در بخش دیگر تفسیر ها به آزمون لوین پرداخته شد. آزمون لوین در ایجا آزمونی برای تشخیص برابری و عدم برابری واریانس خطاهاست.

جدول ۲۳. آزمون لوین

ارزش اجتماعی	F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
ارزش اجتماعی	۱۰/۱۸۹	۱۱	۵۸۶	۰/۱۹۳
ارزش سیاسی	۲/۹۰۱	۱۱	۵۸۶	۰/۱۰۵
ارزش فرهنگی	۵/۲۹۱	۱۱	۵۸۶	۰/۱۲۵
ارزش اقتصادی	۲/۸۷۹	۱۱	۵۸۶	۰/۱۰۸

با نگاهی به نتایج جدول ۲۳، مشخص است که مقدار sig برای هر چهار اولویت بالاتر از ۰.۰۵ است. بنابراین، واریانس خطا های آن ها با هم برابر است. با توجه به مقدار F بدست آمده در این آزمون می توان گفت که با افزایش میزان ارتباط با گروه های مرجع، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را انتخاب و با کاهش میزان ارتباط با گروه های مرجع، به ترتیب ارزش های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را بر می گزینند.

بحث و نتیجه گیری

ارزش ها، پایه و اساس بینش و کنش انسان را تشکیل می دهند و در انتخاب، گزینش و انجام کنش نقش دارند و تعیین کننده رفتار و کنش اجتماعی هستند. اهمیت ارزش ها به یک میزان نبوده و براساس سلسله مراتب اهمیت آن ها در مجموع های جای دارند که نظام ارزشی نامیده می شود. نظام ارزشی، سازمان پایداری از عقاید است که ارزش ها به شیوه ترجیحی در پیوستاری براساس اهمیت نسبی مرتب شده و قرار می گیرند. در این پژوهش ابتدا با بررسی ادبیات تحقیق و دیدگاه های جامعه شناسان و روان شناسان اجتماعی براساس دیدگاه آلپورت، اطلاعات جمع آوری شده و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است.

- نتایج آزمون فرضیه اول (بین میزان استفاده از رسانه های جمعی با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد) نشان می دهد که با افزایش میزان استفاده از رسانه های جمعی، جوانان به ترتیب ارزش های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان استفاده از رسانه های جمعی، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را بر می گزینند. نظریه اینگلهارت نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. اینگلهارت یکی از عوامل تأثیر گذار بر شکاف ارزش ها را، جهانی شدن ارتباطات می داند. وی بیان می کند: «می بینم که جوانان در سراسر جهان لباس جین (Jeans) می پوشند و به موسیقی پاپ گوش می دهند» (یوسفی، ۱۳۸۳). همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق گودرزی (۱۳۸۸) همسو می باشد. گودرزی پژوهشی با عنوان «تغییر ارزش های جوانان و عوامل مرتبط با آن» انجام داده و نتایج زیر به دست آمده است. به طور کلی، در مورد تغییر ارزش ها باید گفت که ۲۱/۳۲ درصد پاسخگویان تا حدودی ارزش هایشان تغییر کرده است. بنابراین، می توان گفت که سنخ ارزشی پاسخگویان از فرامادی به مادی تغییر کرده است. نتایج تحقیق نشان می دهد تغییر ارزش ها با متغیرهای تحصیلات، جنسیت، وضعیت تأهل، طبقه اجتماعی، تعداد اعضای خانواده، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی رابطه معنادار دارد.

- نتایج آزمون فرضیه دوم (بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی) با اولویت های ارزشی رابطه معنی داری وجود دارد) نشان داد که با افزایش میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی)، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را انتخاب و با کاهش میزان استفاده از شبکه های اجتماعی (مجازی)، به ترتیب ارزش های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را بر می گزینند.

نظریه زیمل نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. از نظر زیمل در جوامع با فناوری های جدید، جوانان ارزش های مادی جامعه را بیشتر در ربط با سرمایه داری و پیشرفت های تکنیکی می بینند. بنابراین، در بازتاب نسبت به چنین جریانی، به دامن فرقه ها یا به قول باومن قبایلی افتاده اند که از آن ها در مقابل این ارزش های مادی حمایت کنند. زیمل یکی از مسائل مهم جامعه شناسی را توجه به شرایط و رخداد های روابط ارزشی بین رفتار کنش و اندیشه های جمعی و فردی می داند (زیمل، ۱۹۵۰).

- نتایج آزمون فرضیه سوم (بین میزان سرمایه اجتماعی با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد) نشان داد که با افزایش میزان سرمایه اجتماعی، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه اجتماعی مختلف، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را بر می گزینند.

نظریه دورکیم نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. دورکیم (۱۸۹۵) با طرح واژه انسجام ارگانیک معتقد است در جامعه مدرن با توجه به پیچیدگی جامعه، روابط اجتماعی باید تغییر پیدا کند، زیرا برقراری ارتباط با ارگان نیاز به حلقه های واسط دارد؛ به عبارتی برقراری ارتباط در یک جامعه ارگانیک به صورت عضویت در نهاد ها و مشارکت است. به اعتقاد دورکیم همگام با این تغییرات، ارزش ها مانند فردگرایی، آزادی و دنیایی شدن در جامعه مدرن شکل می گیرد. بنابراین، این فرض مطرح می شود که با شکل گیری سرمایه اجتماعی انتظار می رود ارزش ها اجتماعی نیز به سمت ارزش های نوین حرکت کند (سهامی و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۵۹). همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق سهامی و همکاران (۱۳۹۰) همسو می باشد. سهامی، سرایی و کلدی مقاله ای با عنوان «رابطه سرمایه اجتماعی با ارزش های معطوف به توسعه زنان» انجام داده اند. سؤال اصلی تحقیق این است که آیا دستیابی زنان به سرمایه اجتماعی توانسته است جهت گیری زنان را به سمت ارزش های توسعه سوق دهد؟ نتایج نشان می دهد که بین سرمایه اجتماعی و ارزش های جهانی گرایی، عام گرایی، علم گرایی و عقلانیت، رابطه معنی داری وجود دارد.

- نتایج آزمون فرضیه چهارم (بین میزان سرمایه فرهنگی با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد) نشان داد که با افزایش میزان سرمایه فرهنگی، جوانان به ترتیب ارزش های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه فرهنگی مختلف، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را بر می گزینند.

نظریه بورديو نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. سرمایه فرهنگی از نظر بورديو به سه شکل قابل درک است: نخست سرمایه فرهنگی درونی شده در قالب عادت واره ها که ارتباط عمیقی با تعلیم و تربیت دوران کودکی دارند؛ دوم جنبه عینی سرمایه فرهنگی که در بهره مندی از کالاها و مقولات فرهنگی عینیت می یابد؛ سوم سرمایه فرهنگی نهادینه شده که در قالب مهارت هایی که به صورت سازمان یافته توسط فرد قابل حصول است و نهادهای فرهنگی در قالب دیپلم، گواهینامه های مختلف و مدرک قبولی در امتحانات به آن ها رسمیت می دهند (سیسیانین، ۲۰۰۰). همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق آزاد ارمکی و ظهیری نیا (۱۳۸۹) همسو می باشد. آزاد ارمکی و ظهیری نیا، پژوهشی با عنوان «بررسی سنخ های ارزشی و تغییرات فرهنگی در خانواده» انجام داده اند و نتیجه گرفته اند که میزان رضایت از زندگی، تعامل اجتماعی و احساس خوشبختی فرزندان، بیشتر از والدین است و در مقابل والدین بیشتر به ارزش های مذهبی و خانوادگی توجه دارند. این مسئله احتمالاً به دلیل تأکید بیشتر والدین بر ارزش های سنتی، مذهبی و خانوادگی باشد که خود نیز، تحت تأثیر شرایط اجتماعی شدن افراد در دوران اولیه زندگی شان است.

- نتایج آزمون فرضیه پنجم (بین میزان سرمایه اقتصادی با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد) نشان داد که با افزایش میزان سرمایه اقتصادی، جوانان به ترتیب ارزش های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را انتخاب و با کاهش میزان سرمایه اقتصادی مختلف، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را بر می گزینند.

نظریه اینگلهارت نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. اینگلهارت نظریه تغییر ارزش ها را که دلالت بر جابه‌جایی اولویت های مادی به سمت اولویت های فرامادی دارد را به توسعه اقتصادی جوامع ارتباط می دهد. اینگلهارت تغییر ارزش ها در جوامع غرب را پیامد غیر ارادی کامیابی اجتماعی - اقتصادی افزایش یافته می داند. اینگلهارت می گوید: «خانواده های ثروتمند جوانان مادی‌گرای کم‌تری را نسبت به خانواده های فقیر پرورش می دهند.»

همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق میرفردی و همکاران (۱۳۹۰) همسو می‌باشد. میرفردی، احمدی و رفیعی بلداجی پژوهشی با عنوان «بررسی اولویت های ارزشی معلمان و ارتباط آن با برخی عوامل اجتماعی و اقتصادی (مورد مطالعه: معلمان شهرستان بروجن) انجام دادند. این مطالعه با استفاده از نظریه تحول فرهنگی اینگلهارت، درصد شناخت اولویت های ارزشی معلمان و ارتباط آن با برخی عوامل اقتصادی - اجتماعی است. نتایج حاصل از یافته های پژوهش نشان می‌دهد که معلمان دارای اولویت‌های ارزشی مادی - گرایانه هستند و تفاوتی در اولویت های ارزشی گروه‌های سنی مختلفین معلمان مشاهده نگردید. از بین متغیرهای مستقل تحقیق "احساس امنیت اجتماع"، "جنسیت" و "درآمد" رابطه معناداری با اولویت های ارزشی داشتند.

- نتایج آزمون فرضیه ششم (بین میزان دینداری با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد). نشان داد که با افزایش میزان دینداری، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را انتخاب و با کاهش میزان دینداری، به ترتیب ارزش های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را بر می‌گزینند.

نظریه وبر نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. از دیدگاه وبر، پیشرفت و توسعه جوامع متأثر از عوامل ذهنی - فرهنگی است و این عوامل در زمینه اعتقادات مذهبی و ارزش های حاکم بر جوامع (مذهب پروتستان) نقش تعیین کننده ای در پیشرفت اقتصادی ممالک سرمایه داری غرب داشته است. وبر معتقد است که روحیه اقتصادی، جنبه اساسی طرز تفکر سرمایه داری است. این روحیه در واقع، ناشی از میل به موفقیت انسان هاست که در مسلک پیوریتن ها به عنوان یک ارزش مطرح شده است (وبر، ۱۳۷۱). همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق زیو همسو می‌باشد. زیو دریافت که مذهبی بودن قدرت بیشتری بر ارزش سازگاری و تأکید کم‌تری بر استقلال دارند. اثر مثبت مذهب بر ارزش های سازگاری و اثر منفی آن بر ارزش های استقلال ممکن است به دلیل آموزش مذهبی درباره خانواده و رابطه فرزند - والد باشد که در شکل های سنتی آن بیشتر بر حرف‌شنوی فرزندان از والدین تأکید داشتند (معدنی پور، ۱۳۸۹: ۴۱۶).

- نتایج آزمون فرضیه هفتم (بین میزان ارتباط با گروه های مرجع با اولویت های ارزشی جوانان رابطه معنی داری وجود دارد) نشان داد که با افزایش میزان ارتباط با گروه های مرجع، جوانان به ترتیب ارزش های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را انتخاب و با کاهش میزان ارتباط با گروه‌های مرجع، به ترتیب ارزش های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را بر می‌گزینند.

نظریه مید نتیجه این فرضیه را تأیید می کند. مید با طرح اهمیت تعامل فرد با دیگرانی که برای وی مهم هستند، به تأثیر قابل ملاحظه آن در شکل‌گیری سلسله مراتب ارزش های فرد اشاره کرده است و نشان می‌دهد که افراد از طریق این تعاملات ارزش ها، هنجارها و رفتارها را کسب می‌کنند و طریق خویشتن خود را نیز شکل داده و به فردی اجتماعی تبدیل می‌شوند. فرد در بزرگسالی با پذیرفتن نقش های گوناگون ممکن است تعداد بیشتری دیگران مهم را مورد نظر قرار دهد، اینکه فرد تحت تأثیر کدامیک از آن ها قرار می‌گیرد و کدامیک، اهمیت بیشتری در شکل‌گیری خود فرد

ایفا کند، ما را به بحث های گروه های مرجع وارد می کند. همچنین نتایج بدست آمده با این فرضیه با تحقیق نیوکمب همسو می باشد - نیوکمب از محققانی است که در ارتباط با گروه مرجع دست به تحقیق زده است - وی با مطالعه تغییر ارزش ها و گرایش های دانشجویان دختر یک کالج خصوصی، دریافت که تعداد زیادی از این دختران که متعلق به خانواده های محافظه کار بودند، در طول اقامت در کالج به ارزش های آزادی خواهانه گرایش پیدا کرده اند. این تحول همچنین با شبکه ارتباطات اجتماعی دانشجویان دختر در کالج مرتبط بود (سفیری و شریفی، ۱۳۸۴: ۸۱).

- به منظور شناسایی و رتبه بندی اولویت نظام های ارزشی جوانان از آزمون فریدمن استفاده شد. طبق نتایج بدست آمده، ارزش اقتصادی با میانگین رتبه ۳/۹۷ مهم ترین اولویت نظام های ارزشی جوانان است و پس از آن ارزش اجتماعی با میانگین رتبه ۳/۰۲ در رتبه دوم اهمیت، قرار دارد. همچنین ارزش فرهنگی با میانگین رتبه ۲/۰۰ در رتبه سوم اهمیت، قرار دارد. در نهایت ارزش سیاسی با میانگین رتبه ۱/۰۲ در بین عوامل مختلف در رتبه آخر قرار دارد. آزمون کای دو با اهمیت بودن اولویت نظام های ارزشی را از نظر پاسخگویان نشان می دهد. مقدار $X^2 = 1758/086$ با درجه آزادی ۳ در سطح $\alpha = 0/000$ معنی دار است. بنابراین، می توان گفت که از نظر پاسخگویان ترتیب اولویتی در نظام های ارزشی جوانان به ترتیبی که ذکر شد، وجود دارد.

این یافته ها با نتایج تحقیق ولیخانی و همکاران (۱۳۹۲) همسو نمی باشد. آن ها در بررسی مؤلفه های ارزش های کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد براساس ارزش های آلپورت نشان می دهند که بیشترین ارزش مؤلفه به ارزش اجتماعی با ۲۳/۸۶ درصد مقبولیت و کم ترین ارزش مربوط به مؤلفه ارزش اقتصادی ۷۶/۸ درصد مقبولیت بود. میانگین مؤلفه های ارزش علمی، ارزش زیباشناختی، ارزش دینی و ارزش اجتماعی کارکنان در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بیشتر از متوسط ۳ و ارزش اقتصادی و ارزش سیاسی از متوسط ۳ کمتر بودند.

پیشنهادها

۱. با توجه به نتایج پژوهش، بین میزان استفاده از رسانه های جمعی و گرایش به اولویت های ارزشی رابطه وجود دارد. بنابراین، رسانه های جمعی باید خود را وکیل و قیم جوانان روشن بین بدانند، موضوعات و مقولات را بی طرفانه انتخاب کنند و در جهت پذیرای دغدغه ها و پیشنهادهای آنها باشند.
۲. با توجه به یافته های پژوهش، با افزایش دینداری افراد، گرایش به اولویت های ارزشی نیز بیشتر می شود. عقاید و باورهای اصیل دینی زمانی سازنده است که بتوان حضور آن را در تمامی عرصه های فردی و اجتماعی لمس کرد. این امر نشان می دهد صرف داشتن اعتقاد با عدم حرکت زایی آن در جامعه (به علل مختلف) نمی تواند چشم انداز روشنی برای جامعه ترسیم کند. به نظر می رسد سازوکارهای بروز و عملی کردن اعتقادات در جامعه ایران چندان که شایسته است، به جریان نیفتاده است. این موضوع ضرورت تلاش فرهنگی بیشتر برای ارتقا و تعمیق فرهنگ دینی در بین شهروندان را گوشزد می کند، لذا مسئولان فرهنگی و متولیان امر باید بیش از پیش در این زمینه تلاش کنند. در این باره لازم است مسئولان فرهنگی با توجه به علایق جوانان، از ابزارها و رسانه های جدید و مورد علاقه آنان بیشتر استفاده کنند.

۳. با توجه به نتایج تحقیق و رابطه معنی دار بین سرمایه اجتماعی و گرایش به اولویت های ورزشی، پیشنهاد می شود به واسطه سازوکارهای مختلف، اعم از سطح ارتقای دانش و آگاهی جوانان نسبت به مسائلی چون حقوق، توانمندی ها و استعدادهای خود، سلامت، مشارکت اجتماعی و در نهایت افزایش میزان تعامل و اعتماد اجتماعی میان جوانان، شرایط لازم برای بهبود سطح سرمایه اجتماعی را فراهم کرد.
۴. در نتیجه بررسی توصیفی ارزش های چهارگانه، ارزش اجتماعی بیشترین میانگین را به خود اختصاص داد، لذا مسئولان و متولیان امور جوانان باید ضمن توجه به این مهم، در تصمیم گیری های خود، موضوع اقبال عمومی جوانان به ارزش اجتماعی را مدنظر داشته باشند و با توجه به خصوصیات این گروه از افراد که دارای صفات ایثار، صمیمیت، بشر دوستی، علاقمند به روابط انسانی و عشق به همنوع می باشند، از آن ها استفاده نمایند.
۵. این پژوهش به روش پیمایشی و با تکنیک پرسشنامه به جمع آوری داده پرداخته است. محققان بعدی می توانند از روش ها و تکنیک های دیگری نظیر مصاحبه، موردپژوهی و یا طولی نیز برای بررسی این پدیده اجتماعی استفاده نمایند، چرا که متغیرهای زیادی بر یکدیگر تأثیر می گذارند و تجزیه و تحلیل را با مشکل مواجه می کنند.
۶. به این دلیل که متغیر اولویت های ارزشی دارای متغیرهایی چندبعدی و پیچیده می باشد، پیشنهاد این پژوهش این است که مطالعات آتی روی یکی از ابعاد متمرکز شود.
۷. از آن جایی که دو جنس پسران و دختران دارای نگرش ها، علایق و ارزش های جنسیتی خاصی هستند، لذا پیشنهاد می شود مطالعات آتی روی یکی از این دو جنس انجام شود.
۸. مطالعه حاضر در شهر اردبیل انجام شده است. جهت دستیابی به چشم اندازی وسیع تر، مطالعات مکمل می توانند در سایر شهرها و یا در سطح کشور انجام شده و نتایج آن ها با تحقیق حاضر مقایسه شود.

● بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با اولویت نظام های ارزشی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر

اردبیل)

منابع

- افشار کهن، جواد و رضائیان، محمود. (۱۳۹۷). «مقایسه بین نسلی رابطه نظام ارزشی افراد و نگرش به پایداری خانواده». جامعه شناسی نهادهای اجتماعی. ۵ (۱۲)، صص ۳۳۹۳-۳۲۶.
- اسحاقی، سید عبدالباقی. (۱۳۸۹). «اهمیت ارزش ها در زندگی». هفته نامه اصلاح. سال ۴.
- اینگلهارت، رونالد. (۱۳۸۳). تحول فرهنگی در جوامع پیشرفته صنعتی. مریم وتر. تهران: انتشارات کویر
- اینگلهارت، رونالد و نوریس، پیپا. (۲۰۰۰). مقدس و عرفی. مریم وتر. تهران: انتشارات کوی
- آبرامسون، پل و اینگلهارت، رونالد. (۱۳۷۸). «امنیت اقتصادی و دگرگونی ارزشی». شهناز شفیعخانی. نامه پژوهش فرهنگی. شماره ۱۴-۱۵.
- آزاد ارمکی، تقی و غفاری، غلامرضا. (۱۳۸۳). جامعه شناسی نسلی در ایران. تهران: جهاد دانشگاهی
- باومن، زیگمونت. (۱۹۹۲). اشارت های پست مدرنیته. ترجمه: حسن چاوشیان، تهران: ققنوس
- جانعلی زاده لامشکن، امیرمحمد و تاری، حامد. (۱۳۹۹). «بررسی رابطه بین نظام های ارزشی و سرمایه فکری با استفاده از دیدگاه آلپورت». ششمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم انسانی، اقتصاد و حسابداری ایران، تهران.
- گیتزر جرج. (۱۳۸۶). نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر. محسن ثلاثی. تهران: انتشارات علمی
- سفیری، خدیجه و شریفی، نیره. (۱۳۸۴). «بررسی سلسله مراتب ارزشی دانشجویان و رابطه آن با گروه های مرجع». نامه مطالعات جامعه شناختی. شماره ۲۵، صص ۷۷ تا ۱۰۶.
- سهامی، سوسن؛ سربای، حسن و کلدی، علی رضا. (۱۳۹۰). «رابطه سرمایه اجتماعی با ارزش های معطوف به توسعه زنان». رفاه اجتماعی. شماره ۴۲، صص ۲۵۵-۲۸۰.
- غفاری، غلامرضا. (۱۳۸۶). «روابط و ارزش های اجتماعی جوانان ایرانی». فصلنامه مطالعات جوانان. ۹، صص ۷-۳۲.
- گودرزی، سعید. (۱۳۸۸). «تغییر ارزش های جوانان و عوامل مرتبط با آن». فصلنامه رفاه اجتماعی. سال ۱۰، شماره ۳۹.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۳). تجدد و تشخیص (جامعه و هویت شخصی در عصر جدید). ناصر موفقیان. تهران: نی
- معدنی پور، علی. (۱۳۸۹). «مطالعه تطبیقی ارزش های تربیت فرزند در آسیای میانه، خاورمیانه و شمال آفریقا». فصلنامه خانواده پژوهی. سال ۶، شماره ۲۴.
- معیدفر، سعید. (۱۳۷۹). جامعه شناسی مسائل معاصر در ایران. تهران: سرزمین ما
- میرفردی، اصغر؛ احمدی، سیروس و رفیعی بلداجی، زهره. (۱۳۹۰). «بررسی اولویت های ارزشی معلمان و ارتباط آن با برخی عوامل اجتماعی و اقتصادی (مورد مطالعه: معلمان شهرستان بروجن)». فصلنامه مطالعات اجتماعی ایران. شماره ۱۵، صص ۱۴۷-۱۶۸.
- وبر، ماکس. (۱۳۷۱). اخلاق پروتستان و روحیه سرمایه داری. ع. انصاری. تهران: سمت

- ولیخانی، ماشالله و سعادت فر، حسن و رحیمی، عبدالواحد. (۱۳۹۲). «شناسایی ارزش های کارکنان بر اساس نظریه سیستم ارزشی آلپورت، مطالعه موردی: دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد». مجله دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد. دوره ۱۵، شماره ۶، صص ۱۵۰-۱۵۸.
- یوسفی، نریمان. (۱۳۸۳). شکاف بین نسلی. تهران: پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی
- Falanga, R., De Caroli, M. E., & Sagone, E. (2018). “Are Value Priorities Predictors Of Prejudice? A Study With Italian Adolescents”. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 296-301.
- Fischer, R., & Schwartz, S. (2011). “Whence differences in value priorities? Individual, cultural, or artifactual sources”. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 42(7), 1127-1144.
- Mustafa, T., & Vedat, A. (2014). “Analyzing the value priorities of families, students and teachers”. *Educational Research and Reviews*, 9(13), 429.

